

ΔΙΑΤΑΞΗ ΤΟΥ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟΥ (τρίτο τμήμα)
της 8ης Ιουλίου 1998 *

Στις υποθέσεις T-85/94 (92) και T-85/94 (122) (92),

Eugénio Branco, Ld.^a, εταιρία πορτογαλικού δικαίου, με έδρα τη Λισαβόνα, εκπροσωπούμενη από τον Bolota Belchior, δικηγόρο Vila Nova de Gaia, με τόπο επιδόσεων στο Λουξεμβούργο το δικηγορικό γραφείο του Jacques Schroeder, 6, rue Heine,

προσφεύγουσα,

κατά

Επιτροπής των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενης από τους Francisco de Sousa Fialho και Knut Simonsson, μέλη της Νομικής Υπηρεσίας, με αντίκλητο στο Λουξεμβούργο τον Carlos Gómez de la Cruz, μέλος της Νομικής Υπηρεσίας, Centre Wagner, Kirchberg,

καθής,

που έχει ως αντικείμενο αιτήσεις καθορισμού των δικαστικών εξόδων κατόπιν των αποφάσεων του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, T-85/94, Branco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-45), και της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-85/94 (122), Επιτροπή κατά Branco (Συλλογή 1995, σ. II-2993),

* Γλώσσα διαδικασίας: η πορτογαλική.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ ΤΩΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΚΟΙΝΟΤΗΤΩΝ
(τρίτο τμήμα),

συγκείμενο από τη V. Tiili, Πρόεδρο, και τους C. P. Briët και A. Potocki, δικαστές,

γραμματέας: H. Jung

εκδίδει την ακόλουθη

Διάταξη

Ιστορικό της προσφυγής και διαδικασία

- 1 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου στις 23 Φεβρουαρίου 1994, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ακυρώσεως κατά της αποφάσεως της Επιτροπής της 29ης Μαρτίου 1993 περί μειώσεως της αρχικά εγκριθέας συνδρομής του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου.
- 2 Δεδομένου ότι η Επιτροπή δεν κατέθεσε υπόμνημα αντικρούσεως εντός της ταχθείσας προθεσμίας, το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) εξέδωσε, στις 12 Ιανουαρίου 1995, ερήμην απόφαση, T-85/94, Branco κατά Επιτροπής (Συλλογή 1995, σ. II-45). Το Πρωτοδικείο ακύρωσε την απόφαση της Επιτροπής λόγω ελλείψεως αιτιολογίας και την καταδίκασε στα δικαστικά έξοδα.

- 3 Στις 22 Φεβρουαρίου 1995, η Επιτροπή άσκησε ανακοπή κατά της αποφάσεως του Πρωτοδικείου της 12ης Ιανουαρίου 1995, δυνάμει του άρθρου 122, παράγραφος 4, του Κανονισμού Διαδικασίας.
- 4 Με την απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1995, T-85/94 (122), Επιτροπή κατά Branco (Συλλογή 1995, σ. II-2993), το Πρωτοδικείο (τρίτο τμήμα) απέρριψε την ασηκωθείσα από την Επιτροπή ανακοπή και την καταδίκασε στα δικαστικά έξοδα.
- 5 Κατόπιν των αποφάσεων αυτών, η προσφεύγουσα υπέβαλε στην Επιτροπή αιτήσεις αποδόσεως των εξόδων και αμοιβών δικηγόρων. Όσον αφορά την υπόθεση T-85/94, η προσφεύγουσα ζήτησε την επιστροφή ποσού 4 898 735 πορτογαλικών εσκούδος (ESC). Όσον αφορά την υπόθεση T-85/94 (122), η προσφεύγουσα ζήτησε την επιστροφή ποσού 2 724 542 ESC.
- 6 Με έγγραφο της 24ης Ιουλίου 1996, η Επιτροπή, αναφερόμενη στη νομολογία του Δικαστηρίου και του Πρωτοδικείου, ζήτησε από την προσφεύγουσα τη μείωση των αιτουμένων ποσών.
- 7 Με έγγραφο της 5ης Μαΐου 1997, η Επιτροπή δήλωσε ότι διατίθεται να μεταβιβάσει στον τραπεζικό λογαριασμό της προσφεύγουσας ποσό 2 346 435 ESC προκειμένου να αποδώσει τα αναγκαία έξοδα της προσφεύγουσας στις δύο υποθέσεις.
- 8 Στις 8 Οκτωβρίου 1997, η προσφεύγουσα κατέθεσε στη Γραμματεία του Πρωτοδικείου δύο αιτήσεις βάσει του άρθρου 92 του Κανονισμού Διαδικασίας για τον καθορισμό των εξόδων στις υποθέσεις T-85/94 και T-85/94 (122). Ζήτησε από το Πρωτοδικείο τον καθορισμό των αποδοτέων εξόδων στην υπόθεση T-85/94 σε 4 845 517 ESC και στην υπόθεση T-85/94 (122) σε 2 724 542 ESC.

- 9 Με έγγραφα της 31ης Οκτωβρίου και 3ης Νοεμβρίου 1997, η Επιτροπή υπέβαλε παρατηρήσεις επί των αιτήσεων αυτών, σύμφωνα με το άρθρο 92 του Κανονισμού Διαδικασίας. Ζήτησε από το Πρωτοδικείο να καθορίσει το συνολικό ποσό των εξόδων που πρέπει να αποδοθούν στην προσφεύγουσα στις δύο υποθέσεις σε 2 346 435 ESC. Επικουρικώς, ζήτησε από το Πρωτοδικείο:
- να καθορίσει το ύψος των αποδοτέων εξόδων στην υπόθεση T-85/94 σε 1 636 435 ESC, κατανεμόμενα ως εξής: 1 400 000 ESC ως αμοιβή δικηγόρου (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ), 106 435 ESC ως έξοδα οργάνωσης της διαδικασίας στο Λουξεμβούργο και 130 000 ESC ως έξοδα μετακινήσεως και διαμονής·
 - να καθορίσει το ύψος των αποδοτέων εξόδων στην υπόθεση T-85/94 (122) σε 710 000 ESC, κατανεμόμενα ως εξής: 600 000 ESC ως αμοιβή δικηγόρου (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ) και 110 000 ESC ως έξοδα μετακινήσεως και διαμονής.
- 10 Ενόψει της συναφείας των δύο αιτήσεων, αρμόζει η έκδοση κοινής διατάξεως.

Επιχειρήματα των διαδίκων

- 11 Η προσφεύγουσα αναφέρει ότι, στην υπόθεση T-85/94, το ποσό των 4 845 517 ESC το οποίο ζητεί, αναλύεται ως εξής: 404 800 ESC για έξοδα ταξιδιού και διαμονής, 53 217 ESC για έξοδα αντικλήτου δικηγόρου στο Λουξεμβούργο, 2 340 000 ESC για αμοιβή δικηγόρου και 2 047 500 ESC για αμοιβή του οικονομολόγου που προσέλαβε. Στην υπόθεση T-85/94 (122), το ποσό των 2 724 542 ESC αναλύεται ως εξής: 331 325 ESC για έξοδα ταξιδιού και διαμονής, 53 217 ESC για έξοδα αντικλήτου δικηγόρου στο Λουξεμβούργο και 2 340 000 ESC για αμοιβή δικηγόρου.

- 12 Όσον αφορά τα έξοδα ταξιδιού και διαμονής, η προσφεύγουσα τονίζει ότι, επειδή οι επ' ακροατηρίου συζητήσεις στις δύο υποθέσεις έγιναν πρωί, ο δικηγόρος της χρειάστηκε να ταξιδέψει την παραμονή και να διαμείνει στο Λουξεμβούργο. Διευκρινίζει ότι η πιο οικονομική διαδρομή μεταξύ Porto (Πορτογαλία) και Λουξεμβούργου ήταν η πτήση Porto-Παρίσι και στη συνέχεια σιδηροδρομικά Παρίσι-Λουξεμβούργο. Περαιτέρω, για να επιστρέψει χρειαζόταν μία διανυκτέρευση σε ξενοδοχείο, εφόσον το τρένο Λουξεμβούργο-Παρίσι έφθανε στο Παρίσι μόλις στις 18: 00 και το πρώτο αεροπλάνο για το Porto έφευγε από το Παρίσι στις 7: 00 την επομένη.
- 13 Όσον αφορά τα έξοδα αντικλήτου δικηγόρου στο Λουξεμβούργο, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι ο εν λόγω δικηγόρος παρουσίασε λογαριασμό ποσού 20 000 λουξεμβουργιανών φράγκων (LFR), ήτοι 106 435 ESC, δηλαδή 53 217 ESC για κάθε υπόθεση.
- 14 Όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου (2 000 000 ESC συν ΦΠΑ με το νόμιμο επιτόκιο του 17 %), η προσφεύγουσα διευκρινίζει ότι ο δικηγόρος της αφιέρωσε για κάθε υπόθεση πλέον των 75 ωρών, χωρίς να συνυπολογιστεί ο χρόνος ταξιδιού. Το αιτούμενο ποσό δικαιολογείται λαμβανομένου υπόψη, μεταξύ άλλων, του αφιερωθέντος χρόνου, της δυσχέρειας της υποθέσεως και της σημασίας των επιδίκων ποσών.
- 15 Όσον αφορά την αμοιβή του οικονομολόγου που προσέλαβε, η προσφεύγουσα τονίζει ότι ήταν απαραίτητο να τον καλέσει στην υπόθεση T-85/94, για να εξετάσει τις τεχνικές λεπτομέρειες της δραστηριότητας επαγγελματικής καταρτίσεως που αποτελούσε αντικείμενο της διαφοράς.
- 16 Η Επιτροπή ισχυρίζεται ότι, όσον αφορά τα έξοδα ταξιδιού και μετακινήσεως σχετικά με τη συμμετοχή στις επ' ακροατηρίου συζητήσεις των δύο υποθέσεων, ο δικηγόρος της προσφεύγουσας συνοδευόταν στην υπόθεση T-85/94 από τον Eugénio Branco και στην υπόθεση T-85/94 (122) από τον João Branco.
- 17 Σύμφωνα με τη διάταξη του Δικαστηρίου της 17ης Σεπτεμβρίου 1981, 24/79-Δικαστικά έξοδα, Oberthür κατά Επιτροπής (Συλλογή 1981, σ. 2229), τα

έξοδα μετακινήσεως και διαμονής των υπαλλήλων ενός διαδίκου δεν εμπίπτουν στην έννοια των εξόδων που μπορούν να αναζητηθούν, εκτός αν η παρουσία του ενδιαφερομένου προσώπου ζητείται ρητώς από το Δικαστήριο ή το Πρωτοδικείο ή είναι απαραίτητη για την ομαλή διεξαγωγή της επ' ακροατηρίου συζητήσεως. Εφόσον το Πρωτοδικείο δεν ζήτησε να παραστεί ούτε ο Eugénio Branco ούτε ο João Branco κατά τις εν λόγω συνεδριάσεις, η δε παρουσία τους δεν ήταν απαραίτητη, τα έξοδα σχετικά με το ταξίδι και τη διαμονή των Eugénio Branco και João Branco δεν μπορούν να αναζητηθούν.

- 18 Περαιτέρω, η Επιτροπή αμφισβητεί ότι ήταν ανάγκη ο δικηγόρος της προσφεύγουσας να διανυκτερεύσει μία νύκτα στο Παρίσι κατά τη διάρκεια του ταξιδιού επιστροφής του από το Λουξεμβούργο προς το Porto.
- 19 Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή φρονεί ότι πρέπει να υπολογιστούν τα έξοδα διαμονής του δικηγόρου της προσφεύγουσας λαμβάνοντας υπόψη τον λογαριασμό του ξενοδοχείου στο Λουξεμβούργο, σύμφωνα με τα συνήθη κριτήρια που ισχύουν για τον καθορισμό της κατ' αποκοπήν αποζημιώσεως που προβλέπεται για τις «αποστολές» στο πλαίσιο της εσωτερικής της κανονιστικής ρυθμίσεως. Έτσι, η Επιτροπή προτείνει να περιοριστεί το εν λόγω ποσό σε 50 000 ESC, το δε υπόλοιπο πρέπει να θεωρηθεί ως έξοδα που δεν μπορούν να αναζητηθούν για τους σκοπούς της διαδικασίας.
- 20 Όσον αφορά την αμοιβή δικηγόρου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι η απόφαση της 12ης Ιανουαρίου 1995 στην υπόθεση T-85/94 εκδόθηκε ερήμην κατά την έννοια του άρθρου 122, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, δηλαδή η έγγραφη διαδικασία περατώθηκε μετά την κατάθεση του δικογράφου και ότι η Επιτροπή δεν μετέσχε στην προφορική διαδικασία. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο δικηγόρος δεν μπορεί ευλόγως να αφιέρωσε 75 ώρες εργασίας στην υπόθεση αυτή.
- 21 Περαιτέρω, η απόφαση της 13ης Δεκεμβρίου 1995 στην υπόθεση T-85/94 (122), η οποία εκδόθηκε επί της ανακοπής της Επιτροπής κατά της αποφάσεως της 12ης Ιανουαρίου 1995, αποτελεί απλώς εξέλιξη της ίδιας διαφοράς και συνεπώς είχε ήδη εξεταστεί από την προσφεύγουσα. Υπό τις συνθήκες αυτές, η Επιτροπή θεωρεί ότι ο επιβεβλημένος για την υπόθεση αυτή φόρτος εργασίας δεν

μπορεί να υπερβαίνει τις 25 ώρες, οπότε το συνολικό ποσό που πρέπει να ληφθεί υπόψη είναι 2 000 000 ESC (συμπεριλαμβανομένου του ΦΠΑ), που αντιστοιχεί σε 75 ώρες εργασίας, καταναεμόμενες στις δύο υποθέσεις.

- 22 Όσον αφορά τις προβαλλόμενες αμοιβές που κατέβαλε η προσφεύγουσα για τη λογιστική, οικονομική και στατιστική εργασία αναλύσεως του οικονομολόγου που είχε προσλάβει, η Επιτροπή φρονεί ότι δεν μπορούν να θεωρηθούν αναγκαίες για τους σκοπούς της διαδικασίας, εφόσον οι εν λόγω υπηρεσίες δεν εμπίπτουν στο πλαίσιο του άρθρου 91 του Κανονισμού Διαδικασίας. Πράγματι, οι υπηρεσίες αυτές ζητήθηκαν με πρωτοβουλία και ευθύνη μόνον της προσφεύγουσας και δεν αποτελούν μέρος της ένδικης διαδικασίας ενώπιον του Πρωτοδικείου. Επικουρικώς, η Επιτροπή προσθέτει ότι η αμοιβή του εν λόγω οικονομολόγου, που δεν διευκρινίζει τον αριθμό ωρών της παρασχεθείσας εργασίας, αφορά διάφορα θέματα που προδήλως αλλεπικαλύπτονται με την εργασία του δικηγόρου της προσφεύγουσας.

Κρίση του Πρωτοδικείου

- 23 Σύμφωνα με το άρθρο 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας, θεωρούνται ως έξοδα που μπορούν να αναζητηθούν «τα αναγκαία έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι λόγω της δίκης, και ιδίως τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής και η αμοιβή των εκπροσώπων, συμβούλων ή δικηγόρων».
- 24 Όσον αφορά τα έξοδα ταξιδίου και διαμονής, διαπιστώνεται ότι, όπως ορθώς παρατήρησε η Επιτροπή, τα έξοδα μετακινήσεως και διαμονής των προσώπων πλην του δικηγόρου του ενδιαφερομένου προσφεύγοντος δεν μπορούν να αναζητηθούν εκτός αν η παρουσία των προσώπων αυτών είναι αναγκαία στη δίκη (προαναφερθείσα διάταξη Oberthür κατά Επιτροπής, σκέψη 2). Εφόσον ούτε η παρουσία του Eugénio Branco ούτε η παρουσία του João Branco ήταν αναγκαία κατά τις εν λόγω επ' ακροατηρίου συζητήσεις, τα έξοδα σχετικά με το ταξίδι και τη διαμονή αυτών δεν εμπίπτουν στα «αναγκαία έξοδα» κατά την έννοια του άρθρου 91, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας.

25 Όσον αφορά την αμοιβή του δικηγόρου, υπενθυμίζεται ότι ο κοινοτικός δικαστής δεν είναι αρμόδιος να καθορίζει τις αμοιβές που οφείλουν οι διάδικοι στους δικηγόρους τους, αλλά το ποσόν μέχρι το οποίο μπορούν να αναζητηθούν αυτές οι αμοιβές από τον διάδικο ο οποίος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα (διάταξη του Δικαστηρίου της 26ης Νοεμβρίου 1985, 318/82, *Leeuwarder Papierwarenfabriek* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1985, σ. 3727, σκέψη 2, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 25ης Φεβρουαρίου 1992, T-18/89 Δικαστικά έξοδα και T-24/89 Δικαστικά έξοδα, Ταγαράς κατά Δικαστηρίου, Συλλογή 1992, σ. II-153, σκέψη 13). Ελλείπει κοινοτικών διατάξεων περί τιμών, το Πρωτοδικείο οφείλει να εκτιμά ελεύθερα τα στοιχεία της υποθέσεως, λαμβάνοντας υπόψη το αντικείμενο και τη φύση της διαφοράς, τη σημασία της από πλευράς κοινοτικού δικαίου, καθώς και τις δυσκολίες της υποθέσεως, την έκταση της εργασίας που κλήθηκαν να επιτελέσουν οι εκπρόσωποι ή οι σύμβουλοι στο πλαίσιο της ένδικης διαδικασίας και τα οικονομικά συμφέροντα που αντιπροσώπευσε η διαφορά για τους διαδίκους (διάταξη του Δικαστηρίου της 30ής Νοεμβρίου 1994, C-294/90 Δικαστικά έξοδα, *British Aerospace* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1994, σ. I-5423, σκέψη 13, και διάταξη του Πρωτοδικείου της 17ης Απριλίου 1996, T-2/93 (92), *Air France* κατά Επιτροπής, Συλλογή 1996, σ. II-235, σκέψη 21).

26 Το Πρωτοδικείο παρατηρεί ότι οι δύο υποθέσεις αφορούν συνδρομή του Ευρωπαϊκού Κοινωνικού Ταμείου και δεν είναι δυνατό να δημιουργήσαν σημαντικές δυσχέρειες, εφόσον η σημασία τους υπό το πρίσμα του κοινοτικού δικαίου είναι περιορισμένη. Εξάλλου, η ομοιότητα των δύο υποθέσεων και η συνάφειά τους είχαν οπωσδήποτε ως συνέπεια σημαντικό περιορισμό του φόρτου εργασίας. Περαιτέρω, ο ιδιαίτερος χαρακτήρας των δύο υποθέσεων — ερήμην διαδικασία, κατόπιν άσκηση ανακοπής — μείωσε σημαντικά τη συμμετοχή του δικηγόρου κατά την έγγραφη διαδικασία. Τέλος, μολονότι δεν αμφισβητείται ότι η προσφεύγουσα είχε συμφέρον για τη συνέχιση των υποθέσεων αυτών, από την εξέταση των φακέλων δεν προκύπτει ότι τα επίδικα οικονομικά συμφέροντα ήταν τέτοιας σημασίας ώστε δικαιολογούν, ως εκ τούτου, τόσο υψηλή αμοιβή όσο την αιτούμενη από την προσφεύγουσα.

27 Όσον αφορά την αμοιβή του οικονομολόγου που προσέλαβε η προσφεύγουσα, από τον φάκελο της υποθέσεως δεν προκύπτει ότι η παρέμβασή του ήταν απα-

ραίτητη. Συνεπώς, η αμοιβή του οικονομολόγου αυτού δεν μπορεί να θεωρηθεί ως «αναγκαίο έξοδο» κατά την έννοια του άρθρου 93, στοιχείο β', του Κανονισμού Διαδικασίας.

- 28 Από το σύνολο των προεκτεθέντων προκύπτει ότι, υπό τις παρούσες περιστάσεις, τα αποδοτέα έξοδα στις υποθέσεις T-85/94 και T-85/94 (122) μπορούν κατά δίκαιη κρίση να καθοριστούν στο ποσό των 3 500 000 ESC, πλέον, ενδεχομένως, του ΦΠΑ επί του ποσού αυτού.
- 29 Δοθέντος ότι το Πρωτοδικείο, κατά τον καθορισμό των δικαστικών εξόδων που μπορούν να αναζητηθούν, έλαβε υπόψη όλες τις περιστάσεις των υποθέσεων μέχρι το χρονικό σημείο κατά το οποίο αποφαινεται με την παρούσα διάταξη, δεν συντρέχει λόγος να αποφανθεί χωριστά για τα έξοδα στα οποία υποβλήθηκαν οι διάδικοι στο πλαίσιο της παρούσας διαδικασίας καθορισμού των δικαστικών εξόδων.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΠΡΩΤΟΔΙΚΕΙΟ (τρίτο τμήμα)

διατάσσει:

- 1) Οι υποθέσεις T-85/94 (92) και T-85/94 (122) (92) συνεκδικάζονται για τους σκοπούς της παρούσας διατάξεως.

- 2) Καθορίζει σε 3 500 000 ESC, πλέον, ενδεχομένως, ΦΠΑ επί του ποσού αυτού, το συνολικό ποσό των εξόδων που μπορούν να αναζητηθούν στις υποθέσεις T-85/94 και T-85/94 (122).**

Λουξεμβούργο, 8 Ιουλίου 1998.

Ο Γραμματέας

H. Jung

Η Πρόεδρος

V. Tiili